

Nepriklausomybės Akto signatarams Vytautui Landsbergiui, Bronislovui Kuzmickui

Autor: Ryšard Maceikianec

Środa, 03 czerwca 2015 - Poprawiony Wtorek, 04 sierpnia 2015

Vilnius, 2015 m. birželio 1 d.

Nepriklausomybės Akto signatarams Vytautui Landsbergiui,

Bronislovui Kuzmickui

Gerbiamieji.

2014 m. sausio 10 d. LR Seime buvo atidaryta Lenkijos fotografo M. Foreckio nuotraukų paroda, skirta 1991 m. sausio įvykiams. Per parodos atidarymą ir jai veikiant, Lenkijos ambasada platino 2010 m. Lenkijos mokslų akademijos Istorijos instituto ir Lietuvos istorijos instituto išleistą dvikalbę knygą „Solidarność – Sąjūdis: początek strategicznego partnerstwa. Sąjūdis – Solidarność: strategicinės partnerystės pradžia“, kurioje pateikiama tarptautinės konferencijos – apskritojo stalo, surengtos Varšuvos Karališkuosiuose rūmuose 2008 m. rugsėjo 5 d., medžiaga.

Paminėtoje konferencijoje - apskritame stale Jūs vadovavote Lietuvos delegacijai. Jūsų dalyvavimas buvo moralinis garantas, kad Lietuvos delegacijos nariai neskleis tiesos neatitinkančių žinių.

Tenka apgailestauti, kad leidinyje yra sąmoningai paskelbtas neatitinkantis tikrovės, šmeižiantis mane ir kitus asmenis teiginys, kad šeši Aukščiausiosios Tarybos deputatai, susilaikę per 1990 m. kovo 11 d. balsavimą, prieš balsavimą neva vyko į Maskvą, kur derino savo poziciją dėl Lietuvos Nepriklausomybės su Sovietų Sąjungos premjeru ir Lenkijos ambasadoriumi Cioseku.

„(...)Nes tas šešetukas, likus kelioms dienoms iki balsavimo dėl nepriklausomybės, dar lankėsi Maskvoje, Kremliuje ir kalbėjosi su tuometiniu sovietiniu premjeru Tichonovu, o šis jiems pateikė aiškias instrukcijas, kad jie turi balsuoti prieš. Ir tuomet mano ryšių Lenkijoje dėka, mes nusiuntėme į Maskvą Mareką Karpą ir Mareka Nowakovskį, kurie rado tą šešetuką, atvedė į Lenkijos ambasadą pas poną Cioseką jau tada, ir ten su jais įvyko svarbus pokalbis, ir bent jau tiek buvo sutarta, kad jie negali balsuoti prieš. Tad tai yra dalykai, kurie iš tikrųjų turi didelę reikšmę ir kurie tuo momentu buvo labai svarbūs pačiai Lietuvai.“ (...). („Solidarność – Sąjūdis: początek strategicznego partnerstwa. Sąjūdis – Solidarność: strategicinės partnerystės pradžia“.

Varšuva, 2010, p. 72–73, lenkų kalba, 126–127 p. lietuvių kalba).

Šios publikacijos turinys mano atžvilgiu neturi nieko bendra su tiesa ir tikrove – niekada su niekuo į jokiais konsultacijas dėl balsavimo Aukščiausioje Taryboje aš nevykau. Dalyvavau tikrai bendrame susitikime su naujai išrinktais deputatais, surengtame likus kelioms dienoms iki balsavimo Vilniuje, Lietuvos lenkų sąjungos buveinėje, Didžioji g. 40. Ta pati tvirtino ir Stanislovas Akanovičius. Neteko girdėti, kad ir kas nors kitas konsultavosi Maskvoje. Leidinio turinys bei garsinis konferencijos įrašas rodo, kad tokį šmeižikišką teiginį pateikė paminėtoje konferencijoje Lietuvos delegacijos narys Č. Okinčicas, kuris irgi dalyvavo 1990 metu kovo mėn. pasitarime Lietuvos lenkų sąjungos buveinėje Vilniuje, kur ir buvo priimtas sprendimas susilaikyti, atsižvelgiant į rinkėjų nuotaikas. Balsavimo variantas „prieš“ viešame pasitarime, kur aš dalyvavau, net nebuvo diskutuojamas.

Knygos turinys su Jumis, kaip Lietuvos delegacijos vadovais, turėjo būti derinimas, tuo labiau, kad leidinys pasirodė neiškart, o tik po dviejų metų.

Tai tiesiog stebina – kodėl tai daroma ir kodėl tokie žemos dorovės, šmeižikiški prasimanymai apie savo šalies piliečius skleidžiami užsienyje tarptautinėje konferencijoje, kai jie apie tai nežino ir negali apsiginti? Kokia iš to nauda Lietuvai, jos istorijai, šalies visuomenės integracijai? Nejaugi ir Jūs, panašai kaip Č. Okinčicas, manote, kad apjuodimas kitus, tampama šviesesniu ir patrauklesniu?

Č. Okinčicas tuo metu, kaip žinia, organizuodavo tiltus per TV Polonija su Varšuva, kada jis iš Katedros aikštės Vilniuje, o Tomaševskis iš studijos Varšuvoje skundėsi dėl neva vargano Lietuvos lenkų gyvenimo. Tai jis, matyt, šmeižtą apie mus pritaikė kaip įrankį kovoje su LLRA oponentais. Kam viso to reikia Jums, nesantiems LLRA šalininkams?

Verta pastebėti, kad tuo pačių metų Lietuvos delegacijos narys, ilgametis slaptas KGB bendradarbis V. Čepaitis, ką nustatė Lietuvos Respublikos teismas, buvo pristatytas konferencijos dalyviams taip: „(...)Tai intelektualas, disidentas, lenko Milošo pasekėjas Lietuvoje, tur-būt taip galėčiau pasakyti. Ir Sąjūdžiui prasidėjus tapo aktyviu jo nariu ir tokiu reikšmingu politiku, netgi kartais buvo vadinamas kardinolu. Gal pilkuoju, gal šviesiuoju, bet tai, žinoma, liudijo, kad jis yra labai kompetentingas ir tam pa-sišventęs žmogus...“

Suprantama, kad tokius dalykus turėtų išaiškinti ir spręsti valstybės institucijos ir teismai. Bet mano ir Stanislovo Akanovičiaus kreipimasis į knygos autorių - Lietuvos istorijos institutą - liko be atgarsio, o Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba,

Autor: Ryšard Maceikianec

Środa, 03 czerwca 2015 - Poprawiony Wtorek, 04 sierpnia 2015

---

vadovaujama Vigilijumi Sadauskui tiesiog pareiškė, kad į mano klausimą dėl knygos autorystės neatsakinės, todėl kad Institutas tik perteikė Č. Okinčico nuomonę?! Teismas, vadovaujamas prieštaringos reputacijos teisėjos Lidijos Valentukonytės savo ruožtu Lietuvos Respublikos vardu pareiškė, kad tokia informacija nežemina mano garbės ir orumo ir kad nėra įrodymų, kad būtent apie mus kalbėjo Č. Okinčicas. O dėl paskleidimo informacijos kaltas ne Lietuvos istorijos institutas, leidinio autorius, o Lenkijos spaustuvė DiG, kuri išleido knygą.

Tas visas procesas vienareikšmiai parodė, kad teismas ir paminėtos institucijos nesilaiko nei įstatymų, nei savo statutų, o tik pataikauja privilegijuotiesiems, kurie gyvenimo praktikoje įgijo dar vieną antikonstitucinę privilegiją – nebaudžiamai šmeižti kiekvieną, kas nepatinka.

Negana to, kaip paaiškėjo proceso metu, šmeižikiškos informacijos skleidimas turi tęstinį pobūdį – tais pačiais metais Lietuvos istorijos instituto darbuotojai, minėtos konferencijos vedantysis Č. Laurinavičius ir Instituto bendradarbis V. Sirutavičius, skubiai įtraukė šiuos šmeižikiškus prasimanymus į *Lietuvos istorijos* XII tomą „Sąjūdis: nuo „persitvarkymo“ iki kovo 11 – osios“, o 2009 metais dabartinis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas D. Žalimas, nenurodant jokių šaltinių, paskelbė šią melagingą informaciją portale Bernardinai.lt, kaip ištrauką ir 2010 metais išleistino leidinio

„*Kelias į Nepriklausomybę. Lietuvos Sąjūdis 1988 – 1991*“.

Kreipimasis į D. Žalimą, kad paneigtų klaidinančią ir neatitinkančią tikrovės informaciją, taip pat liko be jokios reakcijos. Argumentuodamas savo publikacijų teiginius D. Žalimas pareiškė, kad jis vadovavosi

„(...) *garsių Lietuvos istorikų, kurių kompetencija ir atliktų tyrimų patikimumu neturiu pagrindo abejoti, knyga: Laurinavičius, Česlovas; Sirutavičius, Vladas. Lietuvos istorija. Sąjūdis: nuo „persitvarkymo“ iki kovo 11-osios. XII t., I dalis, Vilnius, 2008...*

Suprantama, kad nei tada, nei dabar Lietuvos visuomenei nepatinka mūsų susilaikymas balsavimo metu. Tačiau vertinant tai politiniame kontekste, kai 1989 metų rugsėjį buvo paskelbti du autonominiai rajonai, o įtampa dėl įvairių dirbtinų problemų pasiekė apogėjų, nepriimti to dėmesin ir nutraukti ryšius su rinkėjais būtų labiau pavojinga, negu išsaugoti politinį rimtį ir pademonstruoti savitą neutralitetą. Vėliau tai leido mums pasipriešinti bandymui paskelbti autonomija Sovietų Sąjungos sudėtyje, ir įtakoti kitų įvykių eiga, net įtikinti rajono tarybą atleisti iš pareigų tuometinį Šalčininkų rajono lyderį Č. Vysockį.

Jeigu tuo metu būtų užsimezgęs dalykinis mūsų ryšys su Sąjūdžiu, tikriausiai būtų rastas kitas kelias, kad galėtume balsuoti už bei išsaugoti ryšius su rinkėjais. Gaila, kad nei mes neparodėme reikiamo lankstumo, nei Jūs turėjote laiko domėtis Lietuvos lenkų nuotaikomis. O Č. Okinčicas, kaip rodo publikacijos, būdamas Sąjūdyje atsakingas už kontaktus su mumis –

Nepriklausomybės Akto signatarams Vytautui Landsbergiui, Bronislovui Kuzmickui

Autor: Ryšard Maceikianec

Środa, 03 czerwca 2015 - Poprawiony Wtorek, 04 sierpnia 2015

---

net neinformavo Jūsų dėl mūsų apsisprendimo susilaikyti. Dabar praėjus dvidešimtmečiui nuo tų įvykių skleidžiami šmeižikiški prasimanymai apie tai, kad ne dalies Lietuvos gyventojų nuotaikų, o Maskvos įtaka lėmė tokį mūsų apsisprendimą.

Tad prašau Jus rasti laiko pareikšti savo nuomonę. Tai būtų orus ir garbingas Jūsų žingsnis. Melu ir šmeižtu galima laikinai iškreipti Lietuvos istorija ir padidinti atskirtį tarp Lietuvos piliečių, bet nieko pozityvaus sukurti negalima.

Pagarbiai,

Ryšard Maceikianec, Lietuvos Respublikos pilietis.

***

Neatsakė.